

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างศักยภาพครูในการส่งเสริมอาชีพ ของนักเรียนและชุมชน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

The development of training curriculum for enriching teacher's competency on
students and the community careers promotion through the school based
management for local development

เกียรติศักดิ์ สังข์ด้วง¹ สุเมธ งามกนก² สมพงษ์ บั้นหนู³

Kiattisak Sankduang¹ Sumet ngamkanok² Sompong Punhoon³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนามีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและรับรองหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างศักยภาพครู ในการส่งเสริมอาชีพของนักเรียนและชุมชน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น โดยจัดฝึกอบรมเป็นเวลา 20 ชั่วโมง ทำการติดตามหลังการฝึกอบรม 1 เดือน เพื่อรับทราบผลพัฒนาการและความคงทน ความรู้ ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ความรู้ เจตคติ และทักษะทางอาชีพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พนักงานครูเทศบาลเมืองระนอง นักเรียน และชุมชน จำนวน 212 คน ได้มาโดยการเลือกแบบสุ่มครัวเรือน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ฉบับ ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ แบบวัดเจตคติ และแบบประเมินทักษะ เครื่องมือทั้ง 3 ฉบับมีความตรงเชิงเนื้อหา และความเชื่อมั่นสูง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) อาชีพในท้องถิ่นที่ครูมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา คือการทำไร่เค็มดินขาวเจ้าบ้านน้อยอาหารท้องถิ่นพุงปลาอาหารท้องถิ่น ยาวเยอาหารท้องถิ่นหมีระนองขนมท้องถิ่นอาบั้งลูกประคบสมุนไพร และสมุนไพรเพียง 2) หลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล หลักการของหลักสูตร

¹นิสิตปริญญาเอกปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

²ผศ.ดร.อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

³ดร.อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ กิจกรรม กระบวนการฝึกอบรม สื่อและ
 การวัดและประเมินผล โดยผลการประเมินหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า หลักสูตร
 มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริง 3) หลักสูตรฝึกอบรมมีประสิทธิภาพ
 ตามเกณฑ์สามารถพัฒนากลุ่มตัวอย่าง ด้านความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพและเจตคติ
 ต่องานอาชีพสูงขึ้นทุกคน โดยมีคะแนนพัฒนาการอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด สำหรับ
 ด้านทักษะการปฏิบัติงานอาชีพ พบว่าอยู่ในระดับมาก หลังจากการติดตามผล
 การฝึกอบรมเป็นระยะเวลา 1 เดือน คะแนนทั้ง 2 ส่วนลดลงเล็กน้อยแต่ยังคงอยู่ใน
 ระดับมาก กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมอยู่ในระดับมากและ
 การรับรองหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้โดยตอบสนององวัตถุประสงค์
 ตามที่ต้องการ และความต้องการของผู้เรียน ชุมชน

คำสำคัญ : หลักสูตรฝึกอบรม/การส่งเสริมอาชีพ/โรงเรียนเป็นฐาน

Abstract

The purposes of this study were to develop and certificate of training curriculum for enriching teacher's competency on students and the community careers promotion through the school based management for local development. The training was done in two stages, comprising of 20 hours workshop training and a follow-up for a period of one month to evaluate the results of the development and Knowledge durable of the sample concerning knowledge, attitude, and skills. The research instruments were test, questionnaire and observation form which all met the requirement of the qualities in terms of content validity and reliability. The sample was volunteers, consisted of 212 teachers and students in MuangRanong municipality schools and Community in MuangRanong. Frequency, percentages, means, standard deviation and content analysis were employed to analyze the data.

The findings revealed as the followings: 1) the local teachers' eight careers development needs were knowledge of Salted Egg in Kaolin, Youth Tonrist Guide, Kang Pung-Pla, Yao-Yea, Hmee-Ranong, Apong, Herbal Ball and Bhothiang notebook. 2) The training program aspects were; rationale and objectives, contents, activities, training process, training materials, and assessment and evaluation. The results of the evaluation by experts found that the course is appropriate and can be applied to practice. 3) The training program addressed appropriateness for utilization and met its criteria of effectiveness well. The important performance knowledge of causes, attitude toward career and skills to practice were increased after the program finished. Also the satisfaction of sample was increased, from. All variables were slightly decreased from the posttest score and remain better than pretest score. Certified by experts which can be applied to meet the desired objectives. The needs of the student community.

Keywords : TRAINING PROGRAM/CARREES PROMOTION THROUGH/
SCHOOL BASED MANAGEMENT

บทนำ

การจัดอันดับของสถาบันระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาการจัดการ หรือ International Institute for Management Development (IMD) ได้จัดทำรายงาน World Competitiveness Yearbook 2014 จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ ทั่วโลกทั้งหมด 60 ประเทศ มีกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก เข้าร่วมประเมิน 13 ประเทศ และเป็นประเทศในอาเซียน 5 ประเทศ คือ สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และไทย ผลการจัดอันดับสมรรถนะด้านการศึกษาที่เป็นปัจจัยย่อยในโครงสร้างพื้นฐานไทย ได้อันดับที่ 54 ลดลงจากปีที่ 2014 ถึง 3 อันดับ และเป็นอันดับที่ 4 ใน 5 ของประเทศอาเซียน เมื่อเปรียบเทียบกับในภูมิภาคเอเชีย

แปซิฟิก ไทยอยู่อันดับที่ 11 ที่มีอันดับสูงกว่าฟิลิปปินส์ และอินเดีย งบประมาณรายจ่าย ด้านการศึกษาต่อหัวของไทยสูงกว่าปี 2013 ร้อยละ 11.90 และมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี ในขณะที่การตอบสนองของความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของระบบการศึกษา ลดลงตั้งแต่ปี 2010 ในขณะที่ประเทศอาเซียนได้อันดับที่ดีขึ้น ถึงแม้รัฐบาลได้จัดสรร งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาต่อหัวสูงขึ้นทุกปี แต่การตอบสนองของความสามารถ ในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของระบบการศึกษาลดลง (ภาณุพงศ์ พนมวัน.2557: 14 - 17) ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานปีการศึกษา 2557 พบว่า นักเรียนไม่สามารถคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และนำองค์ความรู้ไปใช้ ได้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558 : 1) ผลการประเมินคุณภาพ การศึกษาต่าง ๆ พบว่า ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนต่ำกว่าเกณฑ์ ที่กำหนด ทั้งผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ผลการสอบ PISA เป็นต้น ถึงแม้ว่า สถานศึกษาจะใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น สถานศึกษาบางแห่งใช้เวลา 7 – 8 ชั่วโมงต่อวัน อัดแน่นเนื้อหาวิชาการมากกว่าให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียน มีภาระงาน หรือการบ้านมาก หรือต้องเรียนพิเศษ ทำให้เด็กเกิดภาวะความเครียด เด็กคิดไม่เป็น วิเคราะห์และปฏิบัติไม่ได้ รวมทั้งขาดทักษะชีวิต เป็นต้น

ปรากฏการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นได้ว่าการจัดการศึกษาของไทย ยังไม่สามารถประสบความสำเร็จ ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้กระจุกอยู่ที่เด็กเก่ง ซึ่งสาเหตุ ประการสำคัญคงจะปฏิเสธไม่ได้ว่าเกิดจากระบบการศึกษาไทย โดยเฉพาะการจัดการ เรียนการสอนของครู ซึ่งครูก็ตกเป็นจำเลยของสังคม ครูเป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนา การศึกษา การพัฒนาครูจึงจำเป็นอย่างยิ่งในโลกยุคปัจจุบันที่กระแส แห่งความเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารไหลบ่า ข้ามพรมแดนมาถึงกันอย่างรวดเร็ว ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ย่อมส่งผลกระทบต่อระบบ การศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2551: 1) ดังนั้น ต้องมุ่งพัฒนาและยกระดับการแข่งขันของประเทศ และให้ความสำคัญต่อการพัฒนา ศักยภาพของมนุษย์ที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาการแข่งขันของประเทศได้ ครูเป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนาการศึกษา การพัฒนาครูจึงจำเป็นอย่างยิ่งในโลก

ยุคปัจจุบันที่กระแสแห่งความเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและ ข้อมูลข่าวสารไหลบ่าข้ามพรมแดนมาถึงกันอย่างรวดเร็ว ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ย่อมส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้ รูปแบบการเรียนรู้และวิธีแสวงหาความรู้ กำลังปรับเปลี่ยนไปจากระบบการเรียนแบบ ดั้งเดิม ที่มีครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้สู่นักเรียนเพียงฝ่ายเดียว ไปสู่รูปแบบการเรียนรู้ด้วย ตนเอง ที่นักเรียนสามารถแสวงหาและสร้างองค์ความรู้ไปด้วยตนเองเพิ่มมากขึ้น ท่ามกลางสภาวะเช่นนี้ จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายยิ่งสำหรับครูในการจัดการองค์ความรู้ ให้บังเกิดผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ครูจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา สมรรถนะให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อให้สามารถปฏิบัติงาน หรือดำเนินกิจกรรมในวิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการ ขององค์การบริหารการศึกษา ตั้งแต่โรงเรียน เขตพื้นที่ การศึกษาและ กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551: 1) ดังนั้นต้องมุ่ง พัฒนาและยกระดับการแข่งขันของประเทศ และให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพ ของมนุษย์ที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาการแข่งขันของประเทศได้ ตลอดจน ส่งเสริมให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศให้เจริญอย่างมั่นคงและยั่งยืน ต่อไป

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการจัดการศึกษา ตลอดชีวิต เป็นการจัดการศึกษาที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาและการสนองตอบความ ต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นคนดี มีอาชีพสุจริต สามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข ครอบคลุมอบอุ่น และชุมชนเข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้ (สุวรรณ พิณตานนท์ และ กาญจนา วัฒนสุนทร, 2555 : 8) ประกอบกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้การทำงาน เป็นกลุ่มประสบการณ์ที่ว่าด้วยกระบวนการและการสร้าง นิสัยในการทำงาน ฉะนั้นการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมาย จึงต้องให้ผู้เรียน ได้ปฏิบัติจริงมากที่สุด เช่น พิจารณาเลือกสอนงาน ในแต่ละชั้นตามสภาพและความ ต้องการของท้องถิ่น ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ความพร้อมของครูโรงเรียน

ผู้ปกครองและสอนการปฏิบัติควบคู่ไปกับทฤษฎี และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างศักยภาพครู ในการส่งเสริมอาชีพของนักเรียนและชุมชน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่และท้องถิ่น และรูปแบบหลักสูตรที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ในระดับหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด รวมทั้งเป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างศักยภาพครู ในการส่งเสริมอาชีพของนักเรียนและชุมชนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น
2. เพื่อรับรองหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างศักยภาพครู ในการส่งเสริมอาชีพของนักเรียนและชุมชนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างศักยภาพครู ในการส่งเสริมอาชีพของนักเรียนและชุมชนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ครูโรงเรียนเทศบาลวัดอุปนันทาราม สังกัดเทศบาลเมืองระนอง เพื่อตอบสนองเจตนารมณ์ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฉบับร่างโดยผู้รอบรู้เฉพาะทาง (Subject Master of Specialist : SMS) ส่วนกระบวนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนั้นมีกระบวนการ 4 ขั้นตอน 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม 3) การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม และ 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งเป็นประเภทการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะเรื่อง

2. เนื้อหาที่ใช้ในการฝึกอบรม เป็นเนื้อหาที่ผู้วิจัยสรุปได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และการศึกษาความต้องการจำเป็น แล้วนำมากำหนดเป็นโครงร่างเนื้อหาการฝึกอบรม

3. ในการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น ขอบเขตของการศึกษาเป็นครูโรงเรียนเทศบาลวัดอุปน์นันทาราม สังกัดเทศบาลเมืองระนอง เดือน พฤษภาคม – มิถุนายน 2559

4. การติดตามผลหลังการฝึกอบรม 1 เดือน

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เป็นการจัดเตรียมเพื่อกำหนดข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น และต้องการในการสร้างหลักสูตร ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนางานอาชีพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การสร้างหลักสูตรและการสอน 2) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาศักยภาพครู เพื่อหารูปแบบการฝึกอบรม 3) สัมภาษณ์ประชาชนในท้องถิ่นจังหวัดระนอง เพื่อให้ทราบถึงการประกอบอาชีพในท้องถิ่นจังหวัดระนอง 4) ประเมินความต้องการจำเป็น ในการเสริมสร้างศักยภาพครู เพื่อนำข้อสรุปที่ได้ไปพัฒนาหลักสูตร และ 5) สังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ประเมินความต้องการจำเป็นและเอกสาร จากนั้นสรุปเพื่อกำหนดเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรและการสอน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักสูตร 1) การสร้างร่างหลักสูตรองค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย เนื้อหากิจกรรม เทคนิคสื่อการวัดและประเมินผลเนื้อหาสาระในแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านความรู้ ได้แก่ มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการงานอาชีพให้กับนักเรียนและชุมชนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นด้านทักษะ ได้แก่ มีความสามารถในการนำอาชีพไปพัฒนาให้กับนักเรียนและชุมชนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น และด้านเจตคติ ได้แก่ มีความตระหนักและเห็นคุณค่าของการงานอาชีพให้กับนักเรียนและชุมชนโดยใช้

โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 6 ส่วน ดังนี้จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเนื้อหาการฝึกอบรม กิจกรรมและวิธีการฝึกอบรม สื่อประกอบการฝึกอบรมและการประเมินผลกิจกรรมการเรียนการสอนใช้เทคนิคการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการสื่อ ได้แก่ เอกสารประกอบ และวัสดุ อุปกรณ์การวัดและประเมินผล 2) การตรวจสอบร่างหลักสูตรนำไปตรวจสอบเพื่อหาประสิทธิภาพจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตร และเนื้อหาสาระในแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตรและ 3) การปรับปรุงร่างหลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบร่างหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญมาเป็นหลักเกณฑ์ในการปรับปรุงหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรเพื่อหาประสิทธิภาพ 1) ทดสอบวัดความรู้และเจตคติที่มีต่องานอาชีพ ของกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลองใช้หลักสูตร 2) ทดลองใช้หลักสูตร ผู้วิจัยจัดการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นด้วยตนเองและที่มหาวิทยาลัย นครบรกระบวนกรของหลักสูตร มีการประเมินทักษะของกลุ่มทดลอง โดยใช้แบบสังเกตทักษะการพัฒนางานอาชีพ 3) ทดสอบวัดความรู้ และวัดเจตคติที่มีต่อการพัฒนางานอาชีพ 4) การติดตามผลหลังการทดลอง

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไขและรับรองหลักสูตร ได้นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร ทั้งในด้านโครงสร้างหลักสูตร และรายละเอียดที่เป็นองค์ประกอบของหลักสูตร และรับรองหลักสูตรโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาศักยภาพครู

เครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 9 ฉบับ ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - Structure Interview) ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพครู

2. แบบสัมภาษณ์ประชาชนในจังหวัดระนองแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – Structure Interview) ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ และข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในท้องถิ่นจังหวัดระนอง

3. แบบสอบถามความถี่การจำเป็นครูในการเสริมสร้างศักยภาพครูในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 37 ข้อ

4. แบบประเมินรางวัลหลักสูตรซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 29 ข้อ

5. แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับการพัฒนางานอาชีพไปพัฒนาให้กับนักเรียนและชุมชนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นจำนวน 80 ข้อ

6. แบบวัดเจตคติที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมศักยภาพครูด้านการงานอาชีพให้กับนักเรียนและชุมชน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นจำนวน 17 ข้อ

7. แบบสังเกตทักษะการพัฒนางานอาชีพให้กับนักเรียนและชุมชนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นไปใช้จำนวน 13 ข้อ

8. แบบประเมินความพึงพอใจในการฝึกอบรม เรื่อง การพัฒนางานอาชีพให้กับนักเรียนและชุมชน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นไปใช้จำนวน 10 ข้อ

9. แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – Structure Interview) ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป และความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้การรับรองหลักสูตรฝึกอบรม

การหาคุณภาพของเครื่องมือทั้ง 9 ฉบับ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความสอดคล้องได้ค่า

ดัชนีความสอดคล้องอยู่ในระดับสูง ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00

2. การหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบความรู้ได้นำแบบทดสอบไปทดสอบกับพนักงานครูเทศบาลเมืองระนอง จำนวน 30 คน โดยนำแบบทดสอบ

ที่สร้างขึ้น จำนวน 96ข้อ ไปทดลองใช้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และเลือกข้อคำถามที่มีค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกที่อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด (ค่าความยากง่ายอยู่ในช่วง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนกมีค่ามากกว่า .20) ไว้ 80 ข้อ และนำแบบทดสอบทั้งฉบับไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรของคูเดอริชาร์ดสัน 20 (KR-20) ได้ค่าความเชื่อมั่น .91

3.การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติที่ไปทดลองใช้กับพนักงานครูเทศบาลเมืองระนอง จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคุณภาพของแบบวัดเจตคติทั้งฉบับโดยคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น .93

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1, 2, 3 และ 4 ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อหารูปแบบการฝึกอบรม ดำเนินการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 1 – 15 กุมภาพันธ์ 2559การสัมภาษณ์ประชาชนในท้องถิ่นจังหวัดระนอง จำนวน 100 คน ในระหว่างวันที่ 17-29กุมภาพันธ์ 2559ประเมินความต้องการจำเป็นโดยพนักงานครูเทศบาล โรงเรียนเทศบาลวัดอุปนนันทาราม ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ระหว่างวันที่ 1 – 3 มีนาคม 2559 จากนั้นสรุปเพื่อกำหนดเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรและการสอน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักสูตร ผู้วิจัยนำหลักการเสริมสร้างศักยภาพครูด้านการงานอาชีพให้กับนักเรียนและชุมชนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ที่ต้องพัฒนาจากการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มาพัฒนาเป็นหลักสูตร จากนั้นนำไปตรวจสอบเพื่อหาประสิทธิภาพจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรเพื่อหาประสิทธิภาพเป็นการนำหลักสูตรที่พัฒนาแล้วมาทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในสถานการณ์จริง เพื่อประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร โดยการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการกับครูผู้ปฏิบัติการสอนทั้ง 8 หน่วยงาน หลังจากนั้นครูซึ่งผ่านการฝึกอบรมได้ดำเนินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการกับนักเรียนและชุมชน ผู้วิจัยดำเนินการฝึกอบรมในวันที่ 1 – 30 พฤษภาคม 2559

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไขและรับรองหลักสูตร ได้นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร และรับรองหลักสูตรโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาศักยภาพครู ดำเนินการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 15 – 30 กรกฎาคม 2559

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สถิติพื้นฐาน

ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตร กำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของความเหมาะสม ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป การพิจารณาความสอดคล้องใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency) (พิสนุ พงศ์ศรี, 2551 : 309 – 310) ถ้าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.60 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบวัดความรู้และวัดเจตคติของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตร โดยคำนวณคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ ซึ่งผลที่ได้เป็นการดูพัฒนาการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม พิจารณาจากร้อยละของคะแนนที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงจากการเปรียบเทียบผลการทดสอบหลังการฝึกอบรมกับผลการทดสอบก่อนการฝึกอบรมตามสูตร (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556 : 266)

$$GS(\%) = \left(\frac{Y-X}{F-X} \right) \times 100$$

พิจารณาค่าเฉลี่ยด้านทักษะงานอาชีพไปพัฒนา ไม่ต่ำกว่า 3.50 จากคะแนน 5 ระดับ ในระหว่างการฝึกอบรมพิจารณาความพึงพอใจที่มีต่อการใช้หลักสูตรจากผู้เรียน มีความพึงพอใจระดับไม่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 3.50

ผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ได้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกอบรม คือ การฝึกอบรมในที่ทำงาน (On-the-Job Training) และผลการสอบถามความต้องการจำเป็น ได้อาชีพในท้องถิ่นที่ครูมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา จำนวน 8 อาชีพ

ได้แก่ ไข่เค็มดินขาว เจ้าบ้านน้อย อาหารท้องถิ่นแกงพุงปลา อาหารท้องถิ่นยาวเล อาหารท้องถิ่นหมีระนอง ขนมท้องถิ่นอาโป่ง ลูกประคบสมุนไพร และสมุนไพรเพียงตามลำดับ

2. ผลการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างศักยภาพครูที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบ 8 ประการ ได้แก่ หลักการและเหตุผล หลักการของการฝึกอบรม จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรม เนื้อหาการฝึกอบรม กิจกรรมการฝึกอบรม เทคนิคการฝึกอบรม สื่อการฝึกอบรม และการวัดและประเมินผลการฝึกอบรมผู้เชี่ยวชาญ ประเมินผลการตรวจสอบร่างหลักสูตรฝึกอบรม เห็นว่าองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมทุกประเด็นมีความเหมาะสมในระดับมาก ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของร่างหลักสูตรฝึกอบรม มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในระดับสูง ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อหาประสิทธิภาพ พบว่า

3.1 กลุ่มตัวอย่างครู คະแนพัฒนาการด้านความรู้เกี่ยวกับการงานอาชีพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น สูงกว่าเกณฑ์ 20% ขึ้นไป คือ 84.73% โดยหน่วยที่ 2 เจ้าบ้านน้อยได้คะแนนพัฒนาการมากที่สุด คือ 87.50% หน่วยที่ 5 อาหารท้องถิ่นหมีระนอง มีคะแนนพัฒนาการน้อยที่สุด คือ 82.35% และในระหว่างการติดตามผลหลังการฝึกอบรม 1 เดือน พบว่า มีคะแนนลดลงในภาพรวม 22 คะแนน จากคะแนนหลังการฝึกอบรมทุกหน่วย แต่ผลคะแนนที่ได้ยังสูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรทุกหน่วย คະแนพัฒนาการด้านเจตคติเกี่ยวกับความตระหนักและเห็นคุณค่าของงานอาชีพและใช้

โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสูงกว่าเกณฑ์ 20% ขึ้น คือ 84.56% โดยหน่วย 2 เจ้าบ้านน้อย มีคะแนนพัฒนาการมากที่สุด คือ 90.91% หน่วยที่ 6 ขนมท้องถิ่นอาโป่ง มีคะแนนพัฒนาการน้อยที่สุด คือ 79.24% และในระหว่างการติดตามผลหลังการฝึกอบรม 1 เดือน พบว่า มีผลคะแนนลดลงในภาพรวม 46 คะแนน จากคะแนนหลังการฝึกอบรมทุกหน่วย แต่ผลคะแนนที่ได้ยังสูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรทุกหน่วยคะแนนด้านทักษะการปฏิบัติงานอาชีพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ในการพัฒนาท้องถิ่นสูงกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 3.50 คือ 4.22 โดยหน่วยที่ 8 สมุดพอเพียง มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.43 และหน่วยที่ 4 อาหารท้องถิ่นยาวเย มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 4.10

3.2 กลุ่มตัวอย่างนักเรียนและชุมชน คะแนนพัฒนาการด้านความรู้เกี่ยวกับการงานอาชีพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น สูงกว่าเกณฑ์ 20% ขึ้นไป คือ 80.85 โดยหน่วยที่ 2 เจ้าบ้านน้อย ได้คะแนนพัฒนาการมากที่สุด คือ 87.37% หน่วยที่ 1 ไร่เค็มดินขาว มีคะแนนพัฒนาการน้อยที่สุด คือ 74.11% และในระหว่างการติดตามผลหลังการฝึกอบรม 1 เดือน พบว่า มีคะแนนลดลงในภาพรวม 65 คะแนน จากคะแนนหลังการฝึกอบรมทุกหน่วย แต่ผลคะแนนที่ได้ยังสูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรทุกหน่วยคะแนนพัฒนาการด้านเจตคติเกี่ยวกับความตระหนักและเห็นคุณค่าของการทำงานอาชีพและใช้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสูงกว่าเกณฑ์ 20% ขึ้น คือ 82.52% โดยหน่วย 2 เจ้าบ้านน้อย มีคะแนนพัฒนาการมากที่สุด คือ 86.95% หน่วยที่ 7 ลูกประคบสมุนไพร มีคะแนนพัฒนาการน้อยที่สุด คือ 79.22% และในระหว่างการติดตามผลหลังการฝึกอบรม 1 เดือน พบว่า มีผลคะแนนลดลงในภาพรวม 138 คะแนน จากคะแนนหลังการฝึกอบรมทุกหน่วย แต่ผลคะแนนที่ได้ยังสูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรทุกหน่วยคะแนนด้านทักษะการปฏิบัติงานอาชีพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นสูงกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 3.50 คือ 4.17 โดยหน่วยที่ 8 สมุดพอเพียง มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.38 และหน่วยที่ 3 อาหารท้องถิ่นแกงพุงปลา มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 3.93

3.3 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจในการฝึกอบรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. ผลการปรับปรุงแก้ไขและรับรองหลักสูตรมีการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในด้านเนื้อหาของการฝึกอบรมหน่วยที่ 2 ให้ตัดคำว่ามีคุณค่าก็ออก และผู้เชี่ยวชาญให้การรับรองหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างศักยภาพครูในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนและชุมชนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา

ท้องถิ่น สามารถนำไปใช้ในการฝึกอบรม และมีผลทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ เจตคติ และทักษะที่ดีขึ้นหลังจากการฝึกอบรม

อภิปรายผล

1. หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างศักยภาพครู ในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนและชุมชนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาครู นักเรียน และประชาชนในท้องถิ่น ในการประกอบอาชีพในท้องถิ่นได้นอกจากนั้นยังเป็นการสืบสานอาชีพที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนระนอง ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่มีความโดดเด่นอันเกิดจากการผสมผสานระหว่างคนไทยและคนจีน สกเกี้ยนจากผลการวิจัย พบว่า อาชีพที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด เจ้าบ้านน้อย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเนื้อหาของหลักสูตรได้ส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดระนอง และการเป็นเจ้าของบ้านที่ดีในการต้อนรับนักท่องเที่ยว อันส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าและร่วมกันรักษาสถานที่สำคัญของจังหวัดระนอง นอกจากนั้นแล้วสามารถต่อยอดในการประกอบอาชีพในเวลาที่ยังว่างเว้นจากการเรียนได้ เนื่องจากนโยบายของจังหวัดระนองได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และเทศบาลเมืองระนองได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เป็นเจ้าของบ้านน้อย ปฏิบัติหน้าที่แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการหารายได้พิเศษให้กับตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอรุณลีลิมศิริ และคณะ (2558 : 108 – 109) ได้กล่าวว่า ทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา และทักษะการแสวงหาความรู้ และสอดคล้องกับแนวคิดของอำนาจ ชูสุวรรณ (2554 : 9) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการพัฒนาอาชีพ ก่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์กรและตนเอง อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานจัดหางานจังหวัดสงขลา (2558 : 1) กล่าวว่า การแนะแนวอาชีพมีหลักการว่า หากบุคคลใดได้ศึกษาหรือทำงานที่ตรงกับความถนัด ความสนใจ และอุปนิสัยใจคอแล้ว เขาย่อมมีความสุขและ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพกว่าการที่ต้องปฏิบัติงานในสิ่งที่ไม่ชอบ ไม่ถนัด หรือไม่เหมาะสมกับอุปนิสัยของตน

2. หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีจุดเด่นในการเสริมสร้างศักยภาพครู เพื่อให้ครูนั้นได้ถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ผู้เรียน และชุมชน โดยอาศัยโรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งมีหลักการดังนี้ เป็นหลักสูตรฝึกอบรมที่เน้นการพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติของครูด้านงานอาชีพ เพื่อนำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย เป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นสำคัญ และเป็นหลักสูตรที่นำรูปแบบการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ มาปรับใช้ในการฝึกอบรม โดยเน้นกิจกรรมการปฏิบัติและการมีส่วนร่วมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วยเทคนิคการอบรมที่หลากหลายสอดคล้องกับเนื้อหาในการฝึกอบรม ประกอบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคอนไทยทุกคนให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน เพื่อสร้างแหล่งการเรียนรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้สำหรับเป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้คนไทยทุกคนได้มีโอกาสและทางเลือกที่จะเข้าถึงปัจจัยและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (Life Long learning) ด้วยการจัดการศึกษาตลอดชีวิต (Life Long Education) ซึ่งจากผลการวิจัย พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างศักยภาพครูในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนและชุมชน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ทั้ง 8 อาชีพ สามารถนำไปใช้ในการฝึกอบรม และมีผลทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ เจตคติ และทักษะที่ดีขึ้น หลังจากการฝึกอบรมเหตุผลประการสำคัญทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นให้โรงเรียนในสังกัดได้นำการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นมาจัดการศึกษาตลอดชีวิต ตามแนวคิดของสุวรรณ พินิตานนท์ และกาญจนา วัฒนสุนทร (2555: 16 - 20) ได้กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการจัดการศึกษาตลอดชีวิตนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนในสังกัดจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบสำหรับนักเรียนในโรงเรียน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับเด็กเยาวชน และประชาชนทั่วไปเพื่อให้เด็กเยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล อันจะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพเด็ก

เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของแต่ละคน จนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ หรือสามารถนำทรัพยากร หรือวัตถุดิบในท้องถิ่นมาใช้ในการประกอบอาชีพได้ ทั้งนี้เนื่องจากแต่ละบุคคลจะมีความถนัดหรือมีศักยภาพด้านใด ต้องได้รับการส่งเสริม สนับสนุนให้มีความเป็นเลิศในด้านวิชาการ (เช่น คณิตศาสตร์/วิทยาศาสตร์) ต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีความเป็นเลิศในด้านวิชาการ จนสามารถนำไปสู่อาชีพทางด้านดนตรี/ขับร้อง/การแสดงได้ผู้ที่มีความถนัดหรือมีศักยภาพด้านกีฬา ต้องได้รับการสนับสนุนให้มีความเป็นเลิศในด้านกีฬา จนสามารถนำไปสู่อาชีพทางด้านกีฬาได้ ผู้ที่มีความถนัดหรือมีศักยภาพด้านศิลปะ ต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีความเป็นเลิศในด้านศิลปะ จนสามารถนำไปสู่อาชีพทางด้านศิลปะได้ เป็นต้น

3. ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างศักยภาพครู ในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนและชุมชนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในการพัฒนาท้องถิ่นมีความสำเร็จได้แก่ การดำเนินการสร้างและพัฒนาหลักสูตรอย่างมีระบบตามขั้นตอน ตามแนวทางการพัฒนาหลักสูตรของแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรของวิชัย วงษ์ใหญ่ (2554 : 57-59) ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2537 : 25) บุญชม ศรีสะอาด (2546 : 73) มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2555 : 77-80)นอกจากนั้นแล้วเป็นหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของครู เพราะเนื้อหาวิชาในการฝึกอบรม ผู้วิจัย กำหนดโดยการสำรวจความต้องการของครู และนำมาจัดทำเป็นหลักสูตรฝึกอบรม ประกอบกับการหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความรอบรู้ เฉพาะด้านตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข อีกทั้งกระบวนการฝึกอบรมใช้การฝึกอบรมในที่ทำงาน (On-the-Job Training) และการเรียนรู้โดยใช้การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ลงมือปฏิบัติอย่างแท้จริงและนโยบายของผู้บริหารสถานศึกษาที่น้อมนำนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมาสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ให้การสนับสนุน ส่งเสริมการดำเนินการฝึกอบรมการส่งเสริมงานอาชีพให้กับครู นักเรียน และชุมชนประกอบกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เล็งเห็นถึงความสำคัญให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการฝึกอบรม นอกจากนั้นแล้ว

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนางานอาชีพให้กับครู นักเรียน และผู้ประกอบการ ได้แก่ ระยะเวลาในการฝึกอบรม เนื่องจากการฝึกอบรมจำเป็นต้องมีการคัดเลือกวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ระยะเวลาของวิทยากร ต้องให้ตรงกับเวลาที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสะดวก ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีวัยที่แตกต่างกันพอสมควร วิทยากรจึงต้องใช้ความพยายามอย่างมากในการบรรยายและสาธิตการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเสาวนิตย์ ชัยมุสิก (2544 : 84) ได้กล่าวว่า เงื่อนไขความสำเร็จที่สำคัญที่จะส่งเสริมการใช้ฐานโรงเรียนในการบริหารจัดการได้ ประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดีไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จะต้องอาศัยองค์ประกอบเหล่านี้ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การทำงานเป็นทีม การสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจให้แก่บุคลากร การกำหนดผู้รับผิดชอบที่เหมาะสมกับภาระงาน การวางแผนการกำกับดูแล และการมีส่วนร่วมและการปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้อง โดยให้เกิดการประสานสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน

4. อาชีพที่ใช้ในการฝึกอบรมในหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างศักยภาพครู ในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนและชุมชนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา ท้องถิ่นนั้นได้มาจากการสำรวจความต้องการของครู ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นอาชีพที่คน ในท้องถิ่นจังหวัดระนอง ได้มีการสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และ ก่อเกิดจากการประยุกต์ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน อาชีพทั้ง 8 ได้แก่ ไข่เค็มดินขาว เจ้าน้ำน้อย อาหารท้องถิ่นแกงพุงปลา อาหารท้องถิ่นยาวเล อาหาร ท้องถิ่นหมีระนอง ขนมท้องถิ่นอาโป้ง ลูกประคบสมุนไพร และสมุดพอเพียง ยังมีความเกี่ยวพันกับการดำรงชีวิต โดยเฉพาะอาหารท้องถิ่น ยังคงเป็นอาหารหลักของคน ในท้องถิ่น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องร่วมกันสืบสานเพื่อส่งต่อไปให้รุ่นลูก รุ่นหลาน ต่อไป นอกจากนั้นแล้วยังคงสามารถขยายต่อยอดในทางธุรกิจได้อีก เช่น การพัฒนา เป็นแกงพุงปลาแห้ง ยาวเยสำเร็จรูป โดยเพิ่มเติมรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ให้มีความ น่าสนใจ และทันสมัย อย่างไรก็ตามกระบวนการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เช่น สำนักงานจังหวัดระนอง องค์รปกครอง

ส่วนท้องถิ่น สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดระนอง วิทยาลัยชุมชนระนอง และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเมตต์เมตต์ การ์ณิจิต (2553 : 228) ได้กล่าวว่า คุณค่าของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสามารถสนองความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นการรวมพลังกับบุคคลทุกฝ่าย ตลอดจนสามารถระดมสรรพกำลังและทรัพยากร การมีส่วนร่วมในการบริหารก่อให้เกิดความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ ความเกี่ยวข้อง ความรักและผูกพัน และเป็นการสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน นอกจากนี้แล้วยังมีอาชีพอื่นๆ ในท้องถิ่นจังหวัดระนองซึ่งผู้วิจัยไม่ได้นำมาพัฒนาเป็นเนื้อหาในหลักสูตรฝึกอบรมซึ่งควรส่งเสริม/ฝึกอบรมเพิ่มเติมต่อไป เช่น การนวดการทำเครื่องประดับ การผลิตกะปิ และการผลิตซีอิ๊ว เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย พบว่า หลักสูตรการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นสามารถก่อให้เกิดการพัฒนาด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติเกี่ยวกับการพัฒนางานอาชีพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ และจากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีประเด็นที่ควรนำมาเป็นข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ควรคัดเลือกวิทยากรที่มีความรู้ความเข้าใจในบริบทของท้องถิ่น และเชี่ยวชาญการประกอบอาชีพนั้นๆ อย่างแท้จริง และมีจำนวนวิทยากรมากเพียงพอ (หากผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีจำนวนมาก)

1.2 จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมในแต่ละหน่วยวิชาไม่ควรเกิน 30 คน เพื่อจะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ได้เหมาะสมกับเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัด

1.3 การจัดบรรยากาศในการฝึกอบรม ควรเอื้อแก่การเรียนรู้ เป็นธรรมชาติให้มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยากรต้องกระตุ้นกระบวนการแห่งการเรียนรู้โดยมีผู้ช่วยวิทยากรในแต่ละกลุ่ม

1.4 กระบวนการทดลองปฏิบัติการใช้หลักสูตรการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยช่วงเวลาที่เหมาะสมของกลุ่มทดลอง วิทยากร งบประมาณ และสถานที่ ดังนั้นต้องมีการเตรียมความพร้อม และประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน

1.5 การจัดการฝึกอบรม เนื่องจากผู้เข้าฝึกอบรมเป็นผู้ใหญ่ การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมจึงจำเป็นต้องยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เช่น การให้เรียนรู้จากสภาพจริง เรียนรู้สิ่งที่จะนำไปใช้ประโยชน์จริง เป็นต้น

1.6 ระยะเวลาในการใช้หลักสูตรการฝึกอบรม สามารถปรับค่าน้ำหนักของเวลาแต่ละเรื่องได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้นำหลักสูตรไปใช้

1.7 ควรจัดให้มีการประเมินหลักสูตรทุกครั้งที่มีการนำหลักสูตรนี้ไปใช้ เพื่อให้ทราบถึงคุณภาพของหลักสูตร และนำข้อมูลจากการใช้หลักสูตรมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

1.8 องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่น ควรนำหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างศักยภาพครู ในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนและชุมชนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ไปเป็นต้นแบบในการฝึกอบรมประชาชนในพื้นที่ เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้

1.9 กระทรวงมหาดไทย ควรนำหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างศักยภาพครู ในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนและชุมชนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ไปเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนกลยุทธ์การพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการฝึกอบรมซึ่งจะก่อให้เกิดวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ในองค์กรเพื่อนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

2.2 ควรนำแนวทางการพัฒนาหลักสูตรนี้ไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรอื่น ๆ เช่น คณะกรรมการสถานศึกษากับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 และการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

2.3 ควรนำผลการวิจัยในขั้นที่ 1 ไปกำหนดกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

2.4 ควรมีการพัฒนา รูปแบบการเสริมสร้างงานอาชีพในท้องถิ่นโดย
ประยุกต์ใช้ การเทียบรอยคุณภาพ (Benchmarking)

เอกสารอ้างอิง

กิตติธัช คงชะวัน. (2553). **รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับ
กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง.**
วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). **การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ.**
กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

พิสนุ พงศ์ศรี. (2551). **เทคนิควิธีประเมินโครงการ.**(พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร :
พิมพ์งาม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2546). **การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร.**
กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.

ภาณุพงศ์ พนมวัน. (2557). ความสามารถในการแข่งขันด้านคุณภาพการศึกษากับการ
จัดอันดับของ IMD 2014. **วารสารการศึกษาไทย.**11 (119), หน้า 14 – 17.

มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ. (2555). **การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการ
สอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล.** สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัด
การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. เอกสารอัดสำเนา.

เมตต์เมตต์การุณจิต. (2553). **การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : ประชาชน
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการ.** (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี :
บุ๊คพอยท์.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). **การพัฒนาหลักสูตรอุดมศึกษา.** (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพมหานคร : อาร์แอนด์ปรีนท์ จำกัด.

ศิริชัย กาญจนวาสี.(2556). **ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม.** (พิมพ์ครั้งที่ 7).
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). **รายงานการวิจัย สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง**. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.
- สุเมธ งามกนก. (2557). **รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาคุณภาพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียง**. ศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวรรณ พิณตานนท์ และกาญจนา วัธนสุนทร. (2555). **การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (School Based Management for Local Development: SBMLD)**. กรุงเทพมหานคร : เอ็ดดูมีเดียพับลิชชิง.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2558). **แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3**. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- เสาวนิตย์ ชัยมุสิก. (2544). **การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : นู้คพอยท์.
- อรุณีลิ้มศิริ(2558). **คู่มือการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี**. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช.
- อำนาจ ชูสุวรรณ. (2554). **พัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย**. กรุงเทพมหานคร : ใฝ่ มีเดีย เซ็นเตอร์.
- Abdulaziz, Fahad T. Alfehaid. (2011). **Developing an ESP curriculum for students of health sciences through needs analysis and course evaluation in Saudi Arabia**. School of Education, University of Leicester.
- Bloom, B.S. (ed.) (1956). **Taxonomy of Educational Objectives, the classification of educational goals – Handbook I. Cognitive Domain**. New York: McKay.

Oliva, Peter F. (2009). **Developing the Curriculum.**(7th ed.). Boston: Allyn and Bacon.

Park, Jong Pil. (2000). **Creating an autonomous school community: School – based management in Korea.** The University of Texas at Aus

Taba, H. (1962). **Curriculum Development: Theory and Practice.** New York : Harcourt, Brace &World.